

Memo van de gedeputeerde

H.A.J.M. Swinkels

Gedeputeerde Leefbaarheid en Cultuur

Onderwerp

PS-bijeenkomst erfgoed d.d. 24 maart 2017

Datum

20 maart 2017

Documentnummer

4162482

Aan

Provinciale Staten van
Noord-Brabant

Kopie aan

Ivka Orbon

Van

H.A.J.M. Swinkels

Telefoon

(073) 681 28 50

Email

hswinkels@brabant.nl

Bijlage(n)

-

Geachte Statenleden,

Via deze memo wil ik u alvast op de hoogte brengen van de hoofdlijnen van de voortgang van het erfgoedbeleid. Op 24 maart 2017 zal ik u uitgebreider informeren.

Bij de vaststelling van het beleidskader erfgoed 2016-2020 (d.d. 13 november 2015) heb ik toegezegd u jaarlijks mee te zullen nemen in de verdere ontwikkeling van de verhalen van Brabant. In de PS-bijeenkomst zal ik ingaan op de ontwikkeling van de vier verhalen van Brabant. Ik zal u inzicht geven in welke iconen reeds zijn behouden voor de verhalen en wat nog de opgave is om de geschiedenis van Brabant over 50 jaar nog steeds te kunnen doorgeven aan de volgende generaties

Nieuwe aanpak

Inmiddels voeren we, conform het beleidskader erfgoed, onze nieuwe aanpak uit. Dit betekent op hoofdlijnen dat wij

1. In het kader van de rol 'richting geven' de vier verhalen van Brabant uitwerken: Bevochten Brabant (Tweede Wereldoorlog en Zuiderwaterlinie), Religieus Brabant (bv. kerken, refugiekloosters), Innovatief Brabant (bv. textiel- en leerindustrie) en Bestuurlijk Brabant (bv. clusters van stadspaleizen/kastelen en landgoederen in en bij steden). De vier verhalen geven richting aan ons beleid;
2. Daarmee sturen op de rol 'mogelijk maken': erfgoed dat essentieel is voor de verhalen van Brabant duurzaam willen behouden en benutten. Dit doen we door gezichtsbepalende erfgoedcomplexen waarvoor de markt geen oplossing heeft van een nieuwe duurzame functie te voorzien (erfgoedfabriek), door restaureren van onrendabele rijksmonumenten met een duurzame exploitatie, door collecties te beschermen en door het belang en de kracht van erfgoedwaarden te verankeren in het ruimtelijk overheidsbeleid. We investeren alleen als er een gedragen toekomstperspectief is;
3. En dat we de 'beweging stimuleren' door initiatieven uit de samenleving die passen binnen de verhalen van Brabant mee helpen verder te brengen.

Realisatie

Concreet hebben we op deze manier in deze bestuursperiode het volgende al gerealiseerd.

- De vier verhalen van Brabant zijn sturend voor onze provinciale inzet.
- Voor het erfgoedbeleid is een communicatiestrategie ontwikkeld en de erfgoedcampagne "er zit meer Brabant in jou dan je denkt" is gestart.

- Gedeputeerde Staten hebben in 2016 drie nieuwe investeringsbeslissingen genomen in het kader van het programma Grote Erfgoedcomplexen. Daarmee wordt de herontwikkeling van Klooster Mariënhage in Eindhoven, Fort Sabina in Willemstad en Brouwhuis Breda mogelijk gemaakt.
- De voorwaarden om voor een restauratiesubsidie in aanmerking te komen zijn strikter geformuleerd: aansluitend op onze inhoudelijke keuzes en gericht op duurzame exploitatie/herbestemming. Dit heeft geresulteerd in 9 restauratiesubsidies.
- We haken aan bij initiatieven uit de samenleving die passen binnen de 4 verhalen van Brabant en helpen deze te verbeteren, op te schalen en mogelijk te maken (maatwerk), en verbinden partijen rondom een initiatief in netwerken, enkele voorbeelden:
  - Er is inmiddels een intentieovereenkomst tussen Provincie en 24 organisaties ondertekend waarmee het belang van de samenwerking rondom Zuiderwaterlinie is bekrachtigd.
  - Zo werken wij bijvoorbeeld samen met partners om met “Crossroads Brabant” het verhaal van Tweede Wereldoorlog in Brabant levend te houden en daarmee een breed publiek te interesseren voor een bezoek aan Brabant, zeker richting 2019 het jaar van de Herdenking;
  - We werken in Noordoost-Brabant aan netwerkvorming rondom een bijzondere kloostergeschiedenis met een aantal nog actieve kloosters samen met Konferentie Nederlandse Religieuzen (KNR) en het museum voor Religieuze Kunst in Uden (MRK).
  - We sluiten met de inzet op Innovatief Brabant aan op de evenementen die op stapel staan zoals het themajaar ‘Van Mondriaan tot Dutch Design’ (2017), ‘we are food’ (2018).
  - Zowel in Zuiderwaterlinie-verband als met de B5 bereiden we ons voor op het Europees Jaar van het Erfgoed 2018. Onder meer om die reden zijn we ook lid geworden van het Europees erfgoednetwerk Europa Nostra.
- Meer samenwerking met andere maatschappelijke opgaven binnen de provincie bijv. met betrekking tot grote erfgoedcomplexen, marketing, het verankeren van erfgoedwaarden in ruimtelijk beleid, ruimtelijke kwaliteit rondom waterlinies, verduurzaming van monumenten en leefbaarheid rond vrijkomende kerken.
- We hebben een verkenning laten uitvoeren naar de opgave en uitdagingen met betrekking tot rijksmonumenten in Brabant, de wijze waarop het uitvoeringsveld is georganiseerd (is het monumentenveld voldoende in positie om de provinciebrede erfgoedopgave mee vorm te geven?) en of hier een rol weggelegd is voor het Monumentenfonds Brabant. Besluitvorming hierover vindt in het voorjaar van 2017 plaats. De samenwerking binnen het Monumenten- en erfgoedveld krijgt vorm.
- Wij dragen met onze uitvoeringsorganisaties de verhalen van Brabant uit. We leggen daarbij nadrukkelijker de verbinding tussen stenen/projecten/erfgoed en de verhalen van Brabant. Zie daarvoor het inspiratiedocument (<http://www.brabant.nl/verhalenvanbrabant>) en het verhaal van complexen en eventuele gebruikers/bewoners (zie www.brabant.nl/erfgoedfabriek). En we betrekken kunstenaars bij het vertellen en verbeelden van de verhalen van Brabant.

Datum

20 maart 2017

Stuknummer

4162482

Hoe verder

We hebben het afgelopen jaar stappen gezet en liggen op koers. Maar er ligt nog een stevige opgave.

- De aanpak van netwerkvorming rondom en ontwikkeling van enkele proposities kost tijd, is maatwerk en mede afhankelijk van het doel dat we er, gezamenlijk met de partners, mee willen bereiken. Dit vraagt ook om een prioritering;
- Met de Erfgoedfabriek zijn forse resultaten geboekt. Met name binnen Innovatief en Bevochten Brabant is de opgave substantieel ingevuld. Ook bij Religieus Brabant is de Erfgoedfabriek volop betrokken, en is er geïnvesteerd, maar de opgave binnen deze verhaallijn blijft substantieel en urgent. Binnen de verhaallijn Bestuurlijk Brabant is sprake van een ander type vraagstuk dan herbestemming. Zeker bij de landgoederen zijn we als provincie vaak vanuit verschillende beleidsdomeinen betrokken: erfgoed, Erfgoedfabriek, natuur en ruimtelijke ontwikkeling;
- Daarnaast bereiden we nu de eerste exits uit de erfgoedfabriek voor: de inhoudelijke doelstellingen, bijvoorbeeld bij de KVL en Klooster Mariadal, zijn bereikt.

Datum

20 maart 2017

Stuknummer

4162482